

Streszczenie

Relacje znaczeniowe w słownictwie dzieci w wieku 7–10 lat (na podstawie nazw zwierząt i roślin we francuskojęzycznej serii „Martynka” Gilberta Delahaye’a

Niniejsza rozprawa sytuuje się na pograniczu dyscyplin językoznawstwa, psychologii i pedagogiki. Dotyczy ona bowiem tworzenia się relacji znaczeniowych w słownictwie dziecka w wieku 7–10 lat.

Podjęcie tego tematu wymagało zaznajomienia się z ustaleniami psychologii rozwojowej z zakresu rozwoju ogólnego, poznawczego, a także zagłębienia stanu badań nad mową dziecka oraz uwarunkowań jej rozwoju (rozdz. 1 i 2).

Przedmiotem badań była seria opowiadań „Martynka” Gilberta Delahaye’a. Z tej serii pochodził korpus badawczy (rozdz.4). Skupiono uwagę na kręgu tematycznym nazw zwierząt i roślin, ponieważ w tym kręgu tematycznym słownictwa reakcje znaczeniowe paradygmatyczne (relacja hipero/hiponimiczna i synonimiczna) oraz syntagmatyczna (relacja holo/meronimiczna) ujawniają się najlepiej (rozdz. 3).

Zbadano konteksty poznawcze w jakich dziecko poznaje zwierzęta i rośliny (rozdz 5). Opisano tworzone przez dziecko kategorie konceptualne, dzięki czemu ustalono, jak dzieci tworzą struktury hierarchiczne, a pośrednio określono jakie są możliwości poznawcze 7–10 latków.

Skupiono uwagę na sposobie percepcji przez dziecko cech i funkcji zwierząt oraz roślin (rozdz. 6). Wiele miejsca poświęcono synonimii (rozdz. 7).

Z pracy wynikają wnioski o charakterze teoretycznym, które potwierdzają ustalenia badaczy dotyczące procesów poznawczych i słownictwa dzieci. Ukazują możliwości poznawcze i struktury pojęciowe. Ponadto dostarczają dydaktykom przesłanek do opracowania materiału leksykalno-semantycznego dla uczniów w wieku wczesnoszkolnym.

Kinga Darska-Bisowski